

Posudek na bakalářskou práci Michaely Ševčíkové

Ideové zdroje a hospodářská politika Margaret Thatcherové

Michaela Ševčíková se ve své bakalářské práci věnuje ideovým zdrojům především hospodářské politiky britské premiérky Margaret Thatcherové. Ačkoli se autorka zabývá především obdobím 80. let a starším, je téma její práce víc než relevantní i dnes – nejen protože thatcherismus i v současnosti ovlivňuje postoje britské Konzervativní strany, ale především proto, že liberálně-konzervativní ideje, z nichž thatcherismus vychází, jsou nadčasové a jejich význam přesahuje geografické hranice zemí, v nichž byly formulovány. Thatcherismus jako politická ideologie samozřejmě nezahrnuje pouze hospodářskou politiku; v této oblasti je však vliv liberálních a monetaristických myslitelů a ekonomů nejzřetelnější, a proto je zúžení práce přijatelné, i když za cenu toho, že obraz thatcherismu, který podává, není zdaleka úplný. Především část věnovaná ideovým zdrojům thatcherismu by si zasloužila více prostoru, její určitá teovitost je však nevyhnutelná vzhledem jednak k omezenému rozsahu bakalářské práce, jednak k „dvoukolejnosti“ zvoleného tématu. Předkládaná práce je náročnější než řada jiných v tom, že se zabývá obtížnými tématy z oblasti filosofie a ekonomické teorie a zároveň jejich aplikací v praktické politice; i proto ji, přes řadu dílčích výhrad, doporučuji k obhajobě.

Struktura práce je logická: po stručném představení fenoménu Nové pravice, jejímiž hlavními představiteli v praktické politice jsou právě Thatcherová a její ideologický soupeř, americký prezident Ronald Reagan, autorka přiléhavě vymezuje thatcherismus jako „kombinaci konservatismu, liberalismu, monetarismu a privatizace“ (str.8) a jako faktografickou bázi zařazuje stručnou charakteristiku politiky Margaret Thatcherové v období 1975-1990, kdy stála v čele Konzervativní strany. Vlastní stat' je členěna do dvou částí: v první z nich autorka blíže zkoumá myšlenkový odkaz F. A. Hayeka, ekonomů monetaristické školy (M. Friedman) a politického mentora Margaret Thatcherové sira Keith-Josepha. V druhé části statě se autorka věnuje praktické hospodářské politice Margaret Thatcherové, především problematice daní, privatizace, reformám veřejného sektoru a postavení odborových organizací; výklad doplňuje grafy zachycujícími vývoj makroekonomických veličin ve sledovaném období. Před vlastní závěr autorka zařazuje krátkou kapitolu, v níž poukazuje na odkaz thatcherismu v politice současné labouristické vlády.

V úvodu autorka srozumitelně vymezuje cíle a strukturu práce, chybí zde však adekvátní rozbor literatury. Závěr, pojatý spíše jako epilog, patří mezi slabší místa práce; autorka se v něm v podstatě nevrací k vlastnímu tématu práce, neshrnuje problematiku ideových zdrojů a již jen letmo se zmiňuje o thatcheristické hospodářské politice. Po formální stránce je práce vyhovující, pramenná a bibliografická základna jsou adekvátní. K plusům patří i srozumitelnost autorčina vyjadřování.

Na str.37 autorka hovoří o Thatcherové jako o „nejúspěšnějším politikovi poválečné Británie“; podle jakého kritéria tuto úspěšnost posuzuje (v nedávném průzkumu mezi britskou odbornou veřejností byl jako nejefektivnější poválečný premiér zvolen Clement Attlee)?

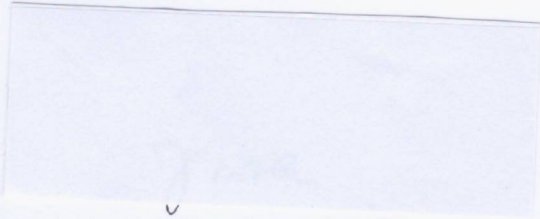
Čtenáře předkládané práce může zarazit množství „-ismů“, s nimiž autorka operuje. Nabízí se zde otázka, zda se autorka neobává, že toto škatulkování může vést k přílišnému zjednodušení, k podcenění individuality každého z analyzovaných myslitelů a ke konečnému nahlížení na politickou teorii prostřednictvím „-ismů“ namísto idejí samotných? Typickým

příkladem hrozícího zjednodušení může být schéma na str.11: na první pohled vytváří dojem, že zásahy státu do osobní svobody jednotlivců, se kterými souhlasí konzervativci, jsou srovnatelné se zásahy, které schvaluje fašismus a komunismus (podle mého názoru by autorka při obhajobě měla korigovat).

Jako téma k diskusi při obhajobě si dovoluji navrhnout následující otázku: do jaké míry je thatcherismus (jako politická ideologie i jako praktická politika) přenositelný na ostatní evropské země, včetně bývalých komunistických států středovýchodní Evropy?

Práce Michaely Ševčíkové splňuje požadavky na bakalářské práce kladené a mohu ji proto doporučit k obhajobě. Navrhuji přitom, aby při zdárném průběhu obhajoby byla hodnocena stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 11. června 2006

Mgr. Jan Váška
Katedra západoevropských studií
Institut mezinárodních studií FSV UK
jan.vaska@centrum.cz